

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

ЗБІРНИК ТЕЗ

**ЗА МАТЕРІАЛАМИ XVI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
«ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ Й СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ
ТА МОДЕЛІ В ОПОДАТКУВАННІ, БІЗНЕСІ,
ЕКОНОМІЦІ»**

ІРПІНЬ – 2020

УДК 657:005(06)
ББК 65.052.2я431
О-17

Рекомендовано до розповсюдження в мережі Інтернет

Вченою радою Навчально-наукового інституту обліку, аналізу та аудиту Університету державної фіскальної служби України (протокол № 7 від 09 грудня 2020 р.)

Рецензенти:

Лісовий А.В., д.е.н., професор, завідувач кафедри аудиту та економічного аналізу Університету державної фіскальної служби України

Скрипник А.В., д.е.н., професор, професор кафедри економічної кібернетики Національного університету біоресурсів та природокористування України

Оргкомітет конференції:

Голова оргкомітету – Пашко Павло Володимирович, д.е.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Університету державної фіскальної служби України

Заступники голови:

Драган Олена Василівна, д.ю.н., доцент, проректор з наукової роботи;

Краєвський Володимир Миколайович, д.е.н., доцент, директор ННІ обліку, аналізу та аудиту, професор кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики;

Паянок Тетяна Миколаївна, к.е.н., доцент, завідувач кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики;

Члени оргкомітету:

Мискін Юрій Ігорович, к.е.н., доцент, доцент кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики;

Остапенко Яна Олександрівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики;

Параниця Надія Володимирівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики;

Пілевич Дмитро Станіславович, к.е.н., доцент, доцент кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики;

Титенко Лариса Василівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики;

Богдан Святослав Володимирович, асистент кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики;

Полешко Олена Анатоліївна, провідний фахівець кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики;

Литвинюк Світлана Анатоліївна, старший лаборант кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики.

О-17 Обліково-аналітичні й статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці : збірник тез за матеріалами XVI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 775 с.

До збірника увійшли тези доповідей учасників XVI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Обліково-аналітичні і статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці». Вони охоплюють широкий спектр проблем з різноманітних аспектів: моделювання соціально-економічних процесів та статистичного аналізу, застосування прикладних обліково-аналітичних методів та систем в бізнесі. Збірник буде корисним студентам, науковцям-початківцям, всім, хто цікавиться сучасним станом моделювання та статистичного аналізу в економіці, фінансах, сфері податкових відносин з метою прийняття ефективних управлінських та інвестиційно-фінансових рішень, розподілу та оптимізації ресурсів, аналізу обробки даних, прогнозування результатів нововведень тощо.

Матеріали конференції друкуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідальність несуть учасники конференції.

УДК 657:005(06)
ББК 65.052.2я431

ЛЕГА Ольга Василівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Полтавський державний аграрний університет

ЯЛОВЕГА Людмила Василівна, к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Полтавський державний аграрний університет

ПРИЙДАК Тетяна Борисівна, к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Полтавський державний аграрний університет

ФІКТИВНІСТЬ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: СУТНІСТЬ ТА ОЗНАКИ

Одним з різновидів зловживань суб'єктами господарювання є фіктивність. Практика податкових спорів налічує безліч справ щодо фіктивності господарської діяльності (наприклад, вироком Києво-Святошинського районного суду Київської області від 08.10.2013 у кримінальній справі № 369/9419/13 встановлено фіктивність ПП «Діловий партнер плюс»; вироком Самарського райсуду м. Дніпропетровська від 03.04.2012 у справі №1-436/21/288/11 - фіктивність ПП «Універсал Н», справа №2а/1570/7293/2011 за позовом ТОВ «ВЕСТА СЕРВІС» про помилковість висновку ДПП, що господарські операції, укладені між позивачем та його контрагентами, реально не виконувались та мали безтоварний характер [1]).

Зловживання у частині фіктивності розглядають в наступних аспектах.

Фіктивний суб'єкт, ознаками якого є: 1) реєстрація на підставі підроблених або загублених документів фізосіб; 2) засновники та/чи посадові особи, фізособа-підприємець є підставною особою; 3) здійснення господарської діяльності, яка не передбачена статутними документами, 4) здійснення заборонених видів діяльності або ж взагалі не займається господарською діяльністю; 5) господарювання суб'єкта супроводжується несплатою податків, зборів; здійснення; 6) порушення порядку бухгалтерського обліку та податкової звітності; 7) неіснуюче місцезнаходженням суб'єкта господарювання, або ж фізособа – підприємниць проживає за неіснуючою адресою, відсутність у реєстраційній справі контактної інформації (телефони, електронні адреси тощо; 8) короткий строк існування; 9) надходження від юросіб значних коштів як оплата за товари, роботи, послуги [2].

Фіктивна господарська діяльність - здійснюється підприємствами, які: 1) зареєстровані/перереєстровані на недійсні та/або підроблені документи; 2) не зареєстровані у державних органах; 3) провадять

фінансово-господарську діяльність без відома та згоди його засновників та керівників [3]. До ознакам фіктивної діяльності можна також віднести ознаки фіктивного суб'єкта господарювання. Адже фіктивний суб'єкт господарювання власне і здійснює фіктивну господарську діяльність.

Фіктивний правочин - це правочин, який вчинено без наміру створення правових наслідків, які обумовлені цим правочином [4]. Ознаками фіктивного правочину є: 1) введення в оману (до або в момент укладення угоди) іншого учасника або третьої особи щодо фактичних обставин правочину або дійсних намірів учасників; 2) свідомий намір невиконання зобов'язань договору; 3) приховування справжніх намірів учасників правочину [5].

Фіктивна господарська операція. Методичними рекомендаціями з фіксування в актах перевірок результатів відпрацювання документально оформлених платниками податків нереальних господарських операцій з товарами [6] визначено такі категорії, як: нереальне постачання (продаж) – документально оформлене постачання (продаж) відповідної кількості ідентифікованого товару за безтоварною операцією або походження якого не підтверджується фактом (джерелом) його законного введення в обіг та/або реального задекларованого виробництва (характеризується недійсністю формування відповідного активу); нереальна господарська операція – операція з нереального постачання (продажу) та/або нереального одержання (купівлі). Зазначені господарські операції характеризуються наступними ознаками: 1) реалізація незаконно легалізованих товарів, незалежно від віддаленості платника податку у ланцюжку продажів; 2) реалізації товару продавцем, серед видів діяльності якого не зазначено сферу матеріального виробництва та економічної діяльності з виробництва відповідного товару та/або відсутність ліцензій і дозволів на відповідну діяльність, сертифікатів якості, походження, технічних умов товару тощо; 3) не подання податкової звітності; 4) несплата податків; 5) порушення у частині реєстрації податкових накладних в ЄРПН; 6) відсутність платників податків за місцем знаходження, постійна зміна місцезнаходження; 7) відсутність у платників податків нерухомого майна за місцезнаходженням, матеріально-технічні можливості для виробництва, навантаження, тимчасового зберігання відповідного обсягу товару, незначна кількість працівників; 8) відсутність первинних документів або неправильність їх оформлення (наприклад, у податковій накладній помилка в коді товару, не вказано окремі обов'язкові реквізити тощо) та/або відсутність договору купівлі-продажу в письмовій формі; 9) підтвердження факту непідписання первинного документа особою, зазначеною в його реквізитах, доказом є висновок почеркознавчої експертизи; 10) відмова посадових осіб платника податків від допуску до проведення перевірки; 11) наявність ознак фіктивності (наприклад, кримінального провадження та вироків за фіктивне підприємництво) [7].

Податкова перевірка в частині фіктивності, включає: доведення (спростування) фактичного існування активу в суб'єкта господарювання; перевірка репутації контрагента; уточнення обставин укладення договору з контрагентом, а також його змісту; з'ясування процесу виконання господарської операції; доведення (спростування) можливості контрагента виконати певну операцію [8].

В результаті податкової перевірки та аналізу доказової бази можливі варіанти розвитку подій: 1) господарська операція визнана реальною та не супроводжується податковими санкціями; 2) господарська операція визнана нереальною та призводить до податкових наслідків (погашення нарахованих фіскальними органами додаткових податкових зобов'язань, відповідних штрафів і пені).

Список використаних джерел:

1. Єдиний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua> (дата звернення 22.11.2020).
2. Гуревський С. Фіктивність підприємства – ознаки та наслідки. URL: <https://dictum.ua/uk/blog/fiktyvnist-pidpryyemstva-oznaky-ta-naslidky> (дата звернення 22.11.2020).
3. Шапка А. Ознаки фіктивності суб'єкта господарювання. URL: <https://dictum.ua/uk/blog/oznaky-fiktyvnosti-subyekt-gospodaryuvannya> (дата звернення 22.11.2020).
4. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16 січ. 2003 р. URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 22.11.2020).
5. ВССУ назвав основні ознаки фіктивного правочину. URL: https://ukrainepravo.com/law-practice/practice_court/vssu-nazvav-osnovni-oznaki-fiktivnogo-pravochinu/ (дата звернення 22.11.2020).
6. Методичні рекомендації з фіксування в актах перевірок результатів відпрацювання документально оформлених платниками податків нереальних господарських операцій з товарами: Лист ДФС 16.05.2016 № 16872/7/99-99-14-02-02-17. URL: <http://library.ztu.edu.ua/doccard.php/115424> (дата звернення 22.11.2020).
7. ТОП-15 критеріїв визнання операцій фіктивними. URL: <https://news.dtkk.ua/law/inspections/54209> (дата звернення 22.11.2020).
8. Канцедал Н. А., Лега О. В. Документальний контроль як спосіб ідентифікації фіктивних господарських операцій платників податків. *Розвиток бухгалтерського обліку, фінансів та оподаткування в аграрному секторі економіки в умовах євроінтеграції* : збірник матеріалів X Міжнар. наук.-практ. конф. К. : ННЦ «ІАЕ», 2017. С. 246 -249.